

Список використаних джерел:

1. Державний стандарт базової середньої освіти. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>.
2. Наказ Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021р. №813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти». URL: https://drive.google.com/file/d/1DuEdJ31mq4-gyMoszi89TOwfu8q_-PRM/view.
3. Наказ МОН № 289 від 01.04.2022 року «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти». URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/86195/.
4. Perrenoud P. Pour un approche pragmatique de l'évaluation formative / Philippe Perrenoud // Mesure et evaluation en education. – 1991. – Vol. 13, No. 4. – P. 49–81.
5. Cowie B. A Mode of Formative Assessment in Science Education / Bronwen Cowie, Beverly Bell // Assessment in Education: Principles, Policy and Practice. – 1999. – Vol. 6, n. 1 (1 March). – P. 101–116.
6. Black P. Formative Assessment and Curriculum Consequences / Paul Black // Curriculum and Assessment. Scott David (Editor). – Westport : Greenwood Publishing Group, Incorporated, 2000. – P.7–24.
7. Кондратова В.В., Пич Л.П. Виховання любові до природи засобами образотворчого мистецтва: [навчально-методичний посібник]. - Кіровоград: КЗ «КОППО імені Василя Сухомлинського», 2015. - 68 с.

ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ (ТЕХНОЛОГІЙ) В КОНТЕКСТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Олена ТАТАРЕНКО,

методист науково-методичної лабораторії інформаційно-технологічної освіти комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського»

Життя в сучасному високотехнологічному світі, де швидко з'являються десятки нових професій і відмирають застарілі, де вимагається насамперед творчість, уміння вчитися впродовж усього життя, висуває перед школою нові завдання нечуваної складності.

Пріоритет надається навчання самостійно добувати потрібну інформацію, вичленити проблеми, шукати шляхи їх раціонального розв'язання, вміти критично мислити, застосовувати набуті знання для вирішення нових завдань. Ці завдання сформульовані в новому Державному стандарті базової середньої освіти та Концепції Нової української школи [4].

Нова українська школа – середовище інтегрованого навчання, де діти можуть розвивати навички, які стануть їм у пригоді в реальному житті більше, ніж теорія з підручників.

Державний стандарт базової середньої освіти ґрунтується на засадах особистісно зорієнтованого, компетентнісного і діяльнісного підходів.

Діяльнісний підхід в освіті – це спосіб реалізації ідей та змісту Нової української школи.

Діяльнісний підхід спрямований на розвиток умінь і навичок учня, застосування здобутих знань у практичних ситуаціях, пошук шляхів інтеграції до соціокультурного та природного середовища [9].

Діяльнісний підхід – найприродніший спосіб підготувати дитину сьогодні до світу завтра.

Школа для дитини не має бути місцем отримання теоретичних знань. Це простір для прояву та реалізації дитячої креативності, місце, де діти вчаться бути ініціативними, і як результат – успішними.

Завдання вчителя – створити для учнів ситуацію, яку вони мають вирішити. Так у дітей виникає розуміння, що в них ще відсутні певні знання та вміння. Проте тоді з'являється внутрішня мотивація та конкретна навчальна мета. Педагог націлює, допомагає знайти вихід, засвоїти шляхи вирішення, але при цьому залишає за дитиною право обрати власний спосіб, навіть якщо на початку він неправильний.

Діяльнісний підхід в освіті – це не сукупність окремих освітніх технологій чи методичних прийомів. Це основа, на якій будуються різні системи навчання зі своїми конкретними технологіями, прийомами та й теоретичними особливостями. Вивченням діяльнісного підходу займався широкий загал дослідників. Психолого-педагогічні дослідження теорії діяльності охарактеризовано через розроблені теорії та концепції:

- розвивального навчання (Д. Б. Ельконін і В. В. Давидов);
- поетапного формування розумових дій (П. Я. Гальперін, Н. Ф. Талізін);
- формування перцептивних дій (А. В. Запорожець);
- проблемного навчання (Д. М. Богоявленський, Т. В. Кудрявцева, М.О. Данилов, І. Я. Лернер).

Значний внесок у формування сучасного змісту технологічної освітньої галузі зробили О. Коберник, В. Мадзігон, В. Сидоренко, Д. Тхоржевський, Г. Терещук та багато інших вчених.

Ідея діяльнісного підходу пов'язана з діяльністю, як засобом становлення і розвитку суб'єктності. Тобто, у процесі і результаті використання форм, прийомів і методів освітнього процесу народжується не робот, навчений і запрограмований на чітке виконання певних видів дій і операцій, а особистість, яка обирає, оцінює, програмує і конструює різні види діяльності, що задовольняють потреби в саморозвитку й самореалізації.

Переваги застосування діяльнісного підходу (на прикладі учнів класу):

- всі учні залучаються в навчальний процес, допомагаючи один одному;
- учні діляться ідеями один з одним, працюють в команді, змінюють своє мислення на основі роботи групи;
- учні більше працюють практично з різним навчальним інструментарієм, проводять дослідження, які підводять до розуміння предметів та явищ;
- розвивається критичне мислення, вміння аналізувати, синтезувати навчальний матеріал (знання), які в подальшому будуть використовуватися в житті;

- діти вчаться працювати з інформацією, уміють її аналізувати, використовувати в різних ситуаціях, моделювати наслідки, встановлювати залежності в навколишньому світі.

- учні відкриті до спілкування, вчаться приймати рішення [6].

Реформування освіти вимагає від учителя трудового навчання (технологій) принципово нового підходу до проектування уроку, переорієнтації освітнього процесу від пояснювально-ілюстративного до самостійного продуктивного.

Трудове навчання (технології) фактично єдиний предмет у школі, який має можливість створити цілісне, системне уявлення про технічне середовище, яке оточує людину та про технологічність більшості видів людської діяльності, без якого неможливе існування суспільства на сучасному етапі [1].

Орієнтовними видами навчальної діяльності на уроках трудового навчання (технологій) можуть бути: проєктна, винахідницька, дослідницька, інноваційна, конструкторська, графічна, художня, творча, практична, інтерактивна та інші.

Дитина на уроці трудового навчання (технологій) має змогу розв'язувати реальні життєві задачі та аналізувати, обговорювати свої дії з вчителем та учнями, досягаючи певного логічного завершення.

Реалізацію діяльнісного підходу забезпечують інтерактивні методи та прийоми кооперативного навчання, технології розвитку критичного мислення, проєктна технологія, проблемне навчання, перевернутий клас, так і багато інших технік, технологій навчання та навіть прості за змістом STEM-проєкти.

Принцип діяльності виділяє учня як діяча в системі освіти, в той час як вчителю відводиться роль коуча, фасилітатора, модератора освітнього процесу. Технологія проведення уроків за принципом діяльності має на меті наявність послідовних завдань, які забезпечують діяльність учня на кожному етапі уроку. Діяльнісний підхід дає можливість організувати діяльність учнів, інтегруючи її в цілісну систему: спостереження, досліди, самостійний пошук інформації, спеціальні задачі і вправи на розвиток уяви; завдання з моделювання, конструювання об'єктів та явищ навколишнього світу [7].

Трудове навчання на основі діяльнісного підходу відповідає сучасним вимогам до освіти. Величезні можливості для цього надають сучасні інформаційні комп'ютерні технології. Актуальність використання комп'ютерних технологій під час діяльнісного навчання полягає саме в ефективності поєднання корисного і цікавого, навчання і розваги, наочності і інформативності.

Коли вчитель щось обіцяє учням, він має прикласти максимум зусиль, щоб здійснити це. Даючи зауваження дитині, педагог має можливість закликати учня не лише не робити щось погане, але і стимулювати до відповідального життя, яке чекає на дитину після навчання в школі. Стимулюючи учнів до діяльності, необхідно наголошувати на відповідальності за обрану роль, посаду чи організаторську діяльність, адже від якості роботи кожного буде залежати результат класу, школи, міста та країни.

Діяльнісний підхід має за мету через практичну дію учня отримати бажаний результат. Наприклад, щоб після уроку на тему «Ручні шви» дитина змогла практично використати шви в буденному житті.

Головним напрямом реалізації оновленого змісту цієї галузі є проектно-технологічна діяльність учнів, у якій поєднуються та інтегруються всі види діяльності сучасної людини.

Методика **проектної технології** передбачає інтегрування знань та практичного досвіду.

Проектно-технологічна навчальна діяльність учнів спрямована на планування, конструювання, проектування і виготовлення виробу від творчого задуму до його втілення в готовий продукт.

Впродовж створення виробу вчитель, на власний розсуд та спільно з усіма учасниками проектної діяльності, визначає місце для формування ключових компетентностей в освітньому процесі та відповідні для цього методи та форми організації учнів, техніки, програмні і цифрові пристрої тощо.

Доцільно гармонійно доповнювати освітній простір закладу, коли учні досліджують тему проекту в бібліотеках, спостерігають за відповідними процесами під час екскурсії, переглядають відео у всевітній мережі, відвідують з учителем виставки чи музеї, беруть участь в організації коворкінгів, шкільних ярмарків чи аукціонів, долучаються до майстер-класів / тренінгів дизайнерів чи художників / майстрів декоративно-ужиткового / художнього мистецтва тощо.

Досягнення учнями очікуваних результатів навчання відбувається у послідовності, яку вчитель визначає спільно з учнівським колективом з огляду на запланований продукт.

Сутність проектної методики, розглянутої в контексті діяльнісного навчання, полягає в тому, що ціль занять і способи її досягнення повинні визначатися з позиції самого учня, на основі його інтересів, індивідуальних особливостей, потреб, мотивів, здібностей. Основна теза сучасного розуміння проектної методики зводиться до наступного: «Все, що я пізнаю, я знаю, для чого це мені потрібно і де й як я можу ці знання застосувати» – і в сучасних умовах знаходить поширення в багатьох освітніх системах, котрі прагнуть знайти розумний баланс між академічними знаннями і прагматичними уміннями.

Проектування є діяльністю зі створення образу майбутнього, передбачуваного явища. Воно є одним з аспектів творчості людини і засновано на плануванні, прогнозуванні, прийнятті рішень, розробці, науковому дослідженні. Ґрунтуючись на поняттях технології навчання і проектування, проектну методику варто розглядати як сукупність пошукових, проблемних методів, творчих за самою своєю суттю, що являє собою дидактичний засіб активізації пізнавальної діяльності, розвиток креативності й одночасне формування певних особистісних якостей учнів у процесі створення конкретного продукту. Фінальний вигляд проекту в трудовому навчанні (технологіях) може мати матеріальне, й інформаційне втілення.

Для проектної технології основна мета – отримати кінцевий продукт, а **проблемне навчання фокусується на проблемі й процесі її вирішення.**

Проблемне навчання стимулює застосовувати навички критичного мислення та вирішення проблем за обмежений час і надає справжній досвід, який сприяє активному процесу вивчення, допомагає систематизувати знання та природно інтегрує навчання в школі й реальне життя.

До проблемного навчання входять такі напрями, як дослідження випадків, рольові ігри та симуляції.

Проблемне навчання можна використовувати на будь-якому уроці трудового навчання (технологій), але при цьому звернути увагу на характерні особливості:

- проблема повинна стимулювати учнів шукати глибшого розуміння концепцій чи теорій;

- проблема повинна вимагати, щоб учні приймали обґрунтовані рішення та захищали їх;

- проблема повинна містити такі завдання, щоб для їх вирішення учням необхідно було пов'язати її з попередніми курсами / знаннями;

- якщо проблему вирішують у групах, вона має бути такого рівня складності, щоб стимулювати учнів об'єднатися задля досягнення мети;

- якщо проблема передбачає багатоетапність вирішення, то початкові кроки мають бути цікавими та відкритими, щоб мотивувати учнів до дослідження.

Над проблемною ситуацією вчителю разом з школярами доцільно працювати за алгоритмом:

- постановка проблеми / створення проблемної ситуації;

- пошук рішення / збирання й аналіз даних, необхідних для вирішення проблеми;

- вираження рішення / висловлення гіпотез;

- презентація продукту / формулювання висновків.

Важливим аспектом є пошук справжніх проблем, в яких учні приміряють конкретні ролі, отримують обов'язки, і які справді цікаві в їхньому віці. Робота зі справжніми проблемами допомагає учням продумати аспекти питань, які вони, можливо, не розглядали раніше [18].

Інтерактивні технології

Парну та групову роботу організують як на уроках засвоєння, так і на уроках застосування знань, умінь та навичок. Для урізноманітнення форм перевірки домашніх завдань, повторення вивченого матеріалу, актуалізації та задля кращої результативності, потрібно практикувати роботу в парах, у малих групах. Цінність використання такого виду роботи полягає в тому, що учні не можуть «ухилитися» від виконання завдання, та водночас дає змогу суттєво зекономити час.

Інтерактивні методи навчання можуть допомогти під час уроку:

- налаштувати на робочий процес, створити доброзичливу атмосферу на занятті, ознайомити з темою та завданнями: «Продовж речення», «Діалог»;

- розв'язати ключові проблеми: «Мозковий штурм», «Театралізовані ігри», «Карусель»;

- здійснити рефлексію та підсумки: «Сенкан», «Вернісаж».

Вибір інтерактивного методу залежить від тематики конкретного уроку, його завдань та готовності учнів.

Доцільним є застосування інтерактивних технологій та прийомів під час проведення **предметної декади, позаурочних заходів**:

- групова робота та робота в парах (моделювання, випуск шкільної газети, листівок);
- «Мікрофон» (технологічні вікторини);
- «Коло ідей» (учнівська конференція);
- рольова гра, імітація (тематичний вечір, театралізація).

Інтерактивне навчання в поєднанні з традиційними формами роботи допомагають у формуванні ключових компетентностей учнів.

Важливим мотиваційним аспектом у трудовому навчанні (технологіях) є залучення учнів до участі в **конкурсах і дослідженнях**. Це заохочує до наукової діяльності. Наприклад, урахувавши еволюційні зміни суспільства, актуальним є дослідження розвитку технік декоративно-ужиткового мистецтва територіальної громади, міста чи села. Результати спільної наукової роботи розкрити на шпальтах міських газет, телебаченні та сайті закладу освіти. За змістом ця діяльність не лише гармонійно «вплітається» у життя, а й сприяє згуртованості дитячого колективу, формуванню відповідальності, взаємодопомоги, самодисципліни, дбайливому ставленню до надбань рідного краю.

Нині однією з актуальних проблем в технологічній освіті є брак в учнів мотивації до навчання. Мотивація – це надзвичайно важлива складова частина не лише навчання, а й будь-якої діяльності людини. Є мотив, то є й бажання виконувати й доводити до завершення цю діяльність. Без належної мотивації не працюватиме жодна педагогічна технологія. Для пізнання нового, потрібно зацікавити учнів не лише конкретним предметом, а й процесом отримання знань. Тоді навчання стає задоволенням.

На уроках трудового навчання (технологій) потрібно створювати такі умови, щоб кожен міг сам набувати знання. Тому до кожного уроку вчителю потрібно готуватися, як до відкритого. Тяжка праця, але результат задовольнить.

Ілюстрації, емоційна розповідь учителя – це прийоми реалізації методу створення емоційних переживань у навчанні. Одним із прийомів емоційного мотивування навчання є створення ситуації захопленості, тобто в складі навчального процесу мають бути захопливі приклади, досліди й парадоксальні факти. Посилений інтерес в учнів викликає аналіз уривків із художньої літератури, присвячених життю та діяльності видатних дизайнерів, майстрів, громадських діячів.

Пропоную вчителям ознайомитися з методами візуалізації та активно застосовувати їх на уроках трудового навчання (технологій). Наприклад, застосувати **метод «Кроссенс»**. Кроссенс – це головоломка нового покоління, яка поєднує найліпші якості певних інтелектуальних та є чудовим засобом розвитку логічного та творчого мислення учнів. Під час розгадування кроссенса розвиваються комунікативні й регулятивні вміння, посилюється допитливість та мотивація до вивчення предмета.

Застосування кроссенса на уроці є різноманітним. Його можна використати під час формулювання теми й мети уроку, вивчення нового матеріалу як постановка проблемної ситуації, підведення підсумків роботи на уроці чи запропонувати учням як творче домашнє завдання.

Для вчителя кроссенс – це один із способів поглибити розуміння вже вивченого та можливість продемонструвати практичне застосування знань та зв'язок вивченого з життям. Кроссенс сприяє розвитку нестандартного мислення та креативності.

Сучасне життя та соціальні тенденції заохочують учнів до засвоєння практичних умінь та навичок, самостійного навчання, умінь критично мислити.

На думку Метью Ліпмана, **критичне мислення** – це вмiле **відповідальне мислення**, що дозволяє людині формулювати надійні вірогідні судження.

Для того щоб критично мислити, учні повинні:

- розвивати впевненість у собі й розуміння цінності власних думок та ідей;
- брати активну участь у навчальному процесі;
- ставитися з повагою до різноманітних думок;
- бути готовими породжувати й відкидати судження.

Секрет креативності в умінні генерувати дрібні ідеї у великий проєкт. Але самі великі ідеї народжуються не миттєво, а виростають із дрібних у процесі тривалої, систематичної, наполегливої роботи.

Розвивати критичне мислення доцільно поступово і систематично, використовуючи у навчальному процесі, крім традиційного уроку:

- урок – подорож (віртуальна екскурсія на підприємство);
- урок – диспут (обговорення доцільності оздоблення виробу);
- урок – наукове дослідження (історичні відомості);
- урок-подорож у країну майстрів (вивчення основ технології);
- урок-презентація (представлення власноруч виготовлених виробів);
- урок-конкурс/змагання (зробити кращий зразок).

Готуючись до уроку, учитель має усвідомлювати цілі, які треба реалізувати на ньому. Американський психолог Бенджамін Блум у книзі “Таксономія освітніх цілей: сфера пізнання” запропонував правила чіткого й однозначного формулювання і впорядкування цілей навчання:

- цілі **когнітивної** групи (розуміння, відтворення, застосування, аналіз, синтез, оцінка);
- цілі **афективної** групи (вони виражаються через сприймання, інтереси, нахили, здібності тощо);
- цілі **психомоторні** (навички письма, мовленнєві, фізичні, трудові навички) [5].

Проведенню таких уроків передуює велика дослідницька, пошукова і творча робота учнів, що підвищує їхню пізнавальну активність і самостійність, допомагає самореалізуватися.

Сучасному педагогові необхідно вибрати те "зерно", що дасть змогу створити свою методику.

Оновлена програма обумовлює кардинальні зміни в методичній підготовці вчителя. Учитель Нової української школи – це учитель, який уміє самостійно конструювати освітній процес під здібності і природні нахили учнів, який уміє працювати «на учнів», а не лише на виконання навчальної програми.

Особистість не можна побудувати як продукт, як пасивний результат зовнішніх дій. Можна лише включити його в системну навчальну діяльність, викликати власну активність, і тільки через механізми цієї активності (спільно з іншими людьми) він стане тим, чим зробить його діяльність.

Діяльнісний підхід до навчання – справжня рятівна паличка для вчителя. Адже - це реальна можливість для розвитку ключових компетентностей та наскрізних умінь особистості, застосування теоретичних знань на практиці, формування здібностей до самоосвіти й командної роботи та, звісно, успішної інтеграції в соціумі, а згодом і професійної самореалізації.

Список використаних джерел:

1. Володимир Юрженко. Проектна технологія як основа технологічної підготовки шкільної молоді для діяльності в сучасних умовах [Електронний ресурс] / Режим доступу : https://lib.iitta.gov.ua/718998/1/Nauk-ped-stud_2019-3-86-96.pdf.
2. Державний стандарт базової і повної середньої освіти [Електронний ресурс] / Режим доступу : Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1392. – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-п>.
3. Діяльнісний підхід [Електронний ресурс] / Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D1%96%D1%8F%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%85%D1%96%D0%B4
4. Діяльнісний підхід як основа організації навчально-виховної діяльності учнів [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://plotnikovans.blogspot.com/2018/06/blog-post.html>.
5. Інтегроване навчання: тематичний і діяльнісний підходи [Електронний ресурс] / Режим доступу : <https://nus.org.ua/articles/integrované-navchannya-tematychnyj-i-diyalnisnyj-pidhody-chastyna-1/>.
6. Кровіцька Г. В. ЕСЕ на тему «Що потрібно зробити для впровадження діяльнісного підходу у свою щоденну практику?» <https://naurok.com.ua/kontrolna-robota-ese-na-temu-scho-potribno-zrobiti-dlya-vprovadzheniya-diyalnisnogo-pidhodu-u-svoyu-schodennu-praktiku-278729.html>.
7. Кузькова Тетяна Петрівна Роль діяльнісного підходу до навчання в викладанні шкільних предметів та формуванні компетентностей учня [Електронний ресурс] / Режим доступу : <https://genezum.org/library/rol-diyalnisnogo-pidhodu-do-navchannya-v-vykladanni-shkilnyh-predmetiv-ta-formuvanni-kompetentnostey-uchnya>.
8. Коберник О.М. Проектно-технологічна система трудового навчання // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2003. – № 4. – С. 8 – 12.
9. Лихненко В. П. Діяльнісний метод навчання [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://shkola.ostriv.in.ua/publication/code-5496E72DB571B/list-24B7BC55727>.
10. Методика трудового навчання: проектно-технологічний підхід: [навч. посіб. / за ред. О.М. Коберника, В.К. Сидоренка]. – Умань: СПД Жовтий, 2008. – 216 с.
11. Модельні навчальні програми «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти [Електронний ресурс] / Режим доступу : <https://imzo.gov.ua/model-ni-navchalni-prohramy/tekhnologichna-osvitnia-haluz/>.
12. Олександра Дмитренко. Більше, ніж гра: діяльнісний підхід у Новій українській школі [Електронний ресурс] / Режим доступу : <https://osvita.ua/school/method/85081/>.
13. Сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України [Електронний ресурс] . – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>.

14. Сайт освіта України [Електронний ресурс] . – Режим доступу: <http://osvita.ua/>.
15. Сидоренко В.К. Проектно-технологічний підхід як основа оновлення змісту трудового навчання школярів // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2004. – № 1. – С. 2 – 4.
16. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібн./ О.І. Пометун, Л.В. Пироженко. За ред. О.І. Пометун. – К.: Видавництво А.С.К., 2003. – 192с.: іл.
17. Царенко І.Л. Діяльнісний підхід у вивченні фахових дисциплін майбутніми вчителями технологій [Електронний ресурс] / Режим доступу : <https://core.ac.uk/download/pdf/228637145.pdf>.
18. Як і коли застосовувати проблемне навчання [Електронний ресурс] / Режим доступу : <https://nus.org.ua/view/yak-i-koly-zastosovuvaty-problemne-navchannya-problem-based-learning/>.

ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА У ВПРОВАДЖЕННІ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ: КРОК ЗА КРОКОМ ДО НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Тетяна ЖЕЛЄЗНОВА,

*старший викладач кафедри інформаційно-комунікаційних технологій та
безпечного освітнього середовища комунального закладу «Кіровоградський
обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя
Сухомлинського», кандидат педагогічних наук*

Здоров'я – безцінне надбання людини, важлива умова повноцінного і щасливого життя. Здоров'я допомагає успішно вирішувати основні життєві завдання: учитися, працювати, спілкуватися, дружити, створювати сім'ю, виховувати дітей, здійснювати задумане, долати труднощі, а якщо доведеться, то і значні перевантаження.

Здоров'я є безцінним здобутком не лише окремої людини, а й усього суспільства. Як життєдіяльність окремої людини значною мірою визначається станом її здоров'я, так і успішний розвиток суспільства загалом залежить від стану здоров'я населення. У разі збільшення у суспільстві частини людей із поганим здоров'ям, можливості його соціально-економічного розвитку обмежуються.

Здоров'я людини залежить, насамперед, від неї самої, її способу життя. Переважна більшість людей ставлять здоров'я на перше місце в рейтингу життєвих цінностей. Проте водночас багато з них несвідомо, а іноді і свідомо, приносять здоров'я в жертву для досягнення інших цілей – навчання, роботи, кар'єри, отримання задоволення (наприклад, від куріння або вживання наркотиків). Як правило, це відбувається в молодому віці, адже багато людей починають усвідомлювати практичну цінність здоров'я пізніше – у той період, коли в них з'являються проблеми зі здоров'ям.

Отже, збереження та зміцнення здоров'я населення загалом і молодого покоління зокрема – цінність, що має стратегічне значення для сталого розвитку суспільства і належить до актуальних завдань розвитку сучасної України.